

ČESKÁ REPUBLIKA

USNESENÍ

Ústavního soudu

Ústavní soud rozhodl mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků v senátu složeném z předsedy Radovana Suchánka a soudců Vojtěcha Šimíčka a Jiřího Zemánka (soudce zpravodaj) o ústavní stížnosti stěžovatelky **Městské části Praha 10**, adresa Vršovická 68, 101 38 Praha 10, zastoupené Mgr. Jaroslavem Tajbrem, advokátem, se sídlem U Nikolajky 5, 150 00 Praha 5, směřující proti výroku II. usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 6. března 2014, č. j. KSCB 28 INS 1350/2014-A-26, spojené s návrhem na zrušení § 328 poslední věta a § 336 odst. 4 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, **takto:**

Ústavní stížnost a s ní spojený návrh se odmítají.

O d ů v o d n ě n í:**I.**

1. Stěžovatelka se podanou ústavní stížností domáhá zrušení výroku II. v záhlaví uvedeného rozhodnutí s tvrzením, že jí bylo porušeno její ústavně zaručené právo na spravedlivý proces a soudní ochranu ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“).

2. Usnesením Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 6. března 2014, č. j. KSCB 28 INS 1350/2014-A-26, byl na základě návrhu dlužníka (Via Chem Group, a. s.) výrokem I. zjištěn úpadek dlužníka a výrokem II. byla jako způsob řešení jeho úpadku povolena reorganizace. Výroky III. – XII. byly učiněny další kroky nutné pro průběh insolvenčního řízení (ustanovení insolvenčního správce a znalce k ocenění majetkové podstaty, výzvy věřitelům pro přihlášení pohledávek, nařízení přezkumného jednání, svolání schůze věřitelů apod.). Soud vzal za osvědčený úpadek dlužníka, neboť má více věřitelů,

peněžité závazky po lhůtě splatnosti a současně není schopen tyto závazky plnit. Dlužník s insolvenčním návrhem předložil i reorganizační plán, který byl přijat jediným zajištěným věřitelem a nadpoloviční většinou všech nezajištěných věřitelů. Soud neshledal žádné důvody pro odmítnutí nebo zamítnutí návrhu na povolení reorganizace, a proto postupoval podle § 328 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a reorganizaci povolil. K tomu podotkl, že námitky věřitele Městské části Praha 10 (stěžovatelka) spočívající v tvrzení, že dlužník v seznamu svých věřitelů uvedl věřitele se spornými pohledávkami a věřitele, kteří s největší pravděpodobností tvoří s dlužníkem koncern, neshledal důvodnými. Zdůraznil, že vyšel ze správnosti seznamu předloženého dlužníkem, přičemž skutečnost, že některé pohledávky mohou být sporné za situace, kdy je o nich vedeno soudní řízení, nelze klást k tíži dlužníka. Rovněž takto označené věřitele nelze diskvalifikovat z hlasování pro potřeby rozhodování ve smyslu § 148 odst. 2 insolvenčního zákona.

II.

3. Stěžovatelka v poměrně podrobné ústavní stížnosti namítá porušení shora uvedených ústavně zaručených práv. Vzhledem k tomu, že proti napadenému rozhodnutí není možné podat odvolání, považuje stěžovatelka toto rozhodnutí za poslední prostředek sloužící k ochraně a ústavní stížnost je tak podle § 75 odst. 1 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), *a contrario*, přípustná.

4. Stěžovatelka nejprve stručně popisuje skutkový stav, okolnosti insolvence u dlužníka a průběh řízení před soudy. V obecné rovině souhlasí s řešením úpadku reorganizací, ale za jiných podmínek, než jsou uvedeny v reorganizačním plánu, neboť ten byl připraven výhradně v součinnosti s věřiteli jednajícími s dlužníkem ve shodě, proti vůli (souhlasu) stěžovatelky, vychází z fiktivních nebo nadhodnocených pohledávek a má za cíl zkrácení ostatních věřitelů, včetně stěžovatelky. Soudu vytýká, že neměl přihlížet k pohledávkám některých věřitelů (Saroent, s. r. o.; Energy Ústí nad Labem, a. s.). Stěžovatelka nesouhlasí se závěrem soudu o možnosti postupu podle § 148 odst. 2 insolvenčního zákona, neboť soud nemůže vycházet ze seznamu závazků a věřitelů předložených dlužníkem, které ovšem věřitelé zpochybňují. Na tomto základě stěžovatelka vyslovuje přesvědčení, že soud nebyl oprávněn rozhodnout o úpadku dlužníka, nýbrž měl jeho insolvenční návrh odmítnout podle § 128 odst. 1 insolvenčního zákona z důvodu jeho vad. Soud měl naproti tomu rozhodnout o úpadku na základě věřitelského návrhu, pročež by nemohl povolit reorganizaci. Z toho stěžovatelka dovozuje, že reorganizace byla povolena v rozporu se zákonem.

5. Povolením reorganizace se stěžovatelka i další věřitelé ocitli v situaci, kdy nemohou žádat odvolací soud o ochranu před nesprávným a nezákonným rozhodnutím insolvenčního soudu a popírat pohledávky jiných věřitelů (srov. § 336 odst. 4 insolvenčního zákona), což ve svém důsledku vede k porušení práva na spravedlivý proces a soudní ochranu ve smyslu čl. 36 Listiny. Stěžovatelka opětovně poukazuje na skutečnost, že reorganizací sleduje dlužník nepoctivý záměr. Nesouhlasí se zněním § 328 poslední věta insolvenčního zákona, které brání věřitelům podat odvolání do rozhodnutí soudu o povolení reorganizace. Podle názoru stěžovatelky není možné argumentovat nutností zajistit rychlost insolvenčního řízení [k tomu poukazuje na nálezy Ústavního soudu ze dne 1. července 2014 sp. zn. Pl. ÚS 14/10 (N 133/58 SbNU 67; 241/2010 Sb.)]. Právo bránit se proti rozhodnutí soudu (navíc v situaci, kdy dochází k hodnotovému úsudku soudu) vyslovil Ústavní soud např. i v nálezu ze dne 21. 4. 2009 sp. zn. Pl. ÚS 42/08 (N 90/53 SbNU 159; 163/2009 Sb.), který se týkal § 394 odst. 2 poslední věta za středníkem insolvenčního zákona. Nemožností věřitelů popírat pohledávky

jiných věřitelů v rámci reorganizace je tak podle stěžovatelky zasahováno do majetkových práv věřitelů. Jak vyplývá z nálezu sp. zn. Pl. ÚS 14/10, je popěrné právo procesním prostředkem, jak zpochybnit pohledávky ostatních věřitelů a je nutné ho věřitelům zachovat, jinak je porušeno právo na soudní ochranu. Stejně závěry je dle názoru stěžovatelky možné vztáhnout i na § 336 odst. 4 insolvenčního zákona, který také fakticky brání věřitelům v uplatnění jejich práva na popření pohledávky, a to z důvodu, že zákon nepřiznává popření účinky na zjištění pohledávek po dobu reorganizace. Zdůrazňuje, že i věřitelé v řízení, v němž je úpadek dlužníka řešen reorganizací, musí mít stejná práva jako věřitelé v řízení, jejichž předmětem je řešení úpadku jiným způsobem. Stěžovatelka nesouhlasí s argumentem obsaženým v důvodové zprávě k zákonu č. 69/2011 Sb., že majetková práva ostatních věřitelů jsou chráněna § 348 odst. 1 písm. d) insolvenčního zákona, které jim zaručuje, že se jim dostane minimálně plnění, jakého by se jim dostalo v konkursu. Je to z toho důvodu, že popírání pohledávek je pouze v rukou insolvenčního správce a záleží jen na něm, jakým způsobem se k jednotlivým pohledávkám postaví (tj. zda je bude popírat, či zda bude nečinný).

6. Stěžovatelka současně s ústavní stížností podala návrh na zrušení § 328 poslední věta insolvenčního zákona a § 336 odst. 4 insolvenčního zákona pro jejich rozpor s čl. 36 odst. 1 Listiny. Ustanovení § 328 poslední věta insolvenčního zákona zkracuje věřitele na jejich právu na soudní ochranu, neboť jim neumožňuje podat odvolání proti rozhodnutí o řešení úpadku reorganizací. Ustanovení § 336 odst. 4 insolvenčního zákona pak de facto znamená, že popěrné právo věřitelů nemá žádný účinek.

III.

7. Ústavní soud je podle čl. 83 Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“) soudním orgánem ochrany ústavnosti; není tedy součástí soustavy soudů (čl. 91 Ústavy) a není ani povolán k instančnímu přezkumu jejich rozhodnutí. Směřuje-li ústavní stížnost proti rozhodnutí soudu vydanému v soudním řízení, není samo o sobě významné, je-li namítána jeho věcná nesprávnost. Úkolem Ústavního soudu je v řízení o ústavní stížnosti podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy ochrana ústavnosti, nikoliv běžné zákonnosti.

8. Stěžovatelka v ústavní stížnosti brojí jednak proti samotnému výroku II. rozhodnutí insolvenčního soudu, kterým byla povolena reorganizace, jednak (a to v podstatné části) se její námitky týkají, dle jejího názoru, protiústavní zákonné úpravy popírání pohledávek jiných věřitelů v rámci reorganizace a nemožnosti podat proti rozhodnutí o povolení reorganizace odvolání.

9. Pokud jde o samotnou ústavní stížnost, stěžovatelka proti napadenému rozhodnutí uplatňuje námitky toliko obecného charakteru (tvrdí, že insolvenční soud neměl povolit reorganizaci, reorganizační plán vychází z fiktivních nebo nadhodnocených pohledávek a byl připraven v součinnosti s věřiteli jednajícími s dlužníkem ve shodě, nemělo být přihlédnuto k pohledávkám některých věřitelů, dlužník sleduje nepoctivý záměr apod.). K tomu Ústavní soud připomíná, co již bylo naznačeno výše, že postup v občanském soudním řízení, zjišťování a hodnocení skutkového stavu, i výklad jiných než ústavních předpisů, jakož i jejich aplikace při řešení konkrétních případů, jsou záležitostmi soudů. Z hlediska ústavněprávního může být posouzena pouze otázka, zda jejich právní závěry nejsou v extrémním nesouladu s vykonanými skutkovými zjištěními, zda jejich právní názory jsou ústavně konformní, nebo zda naopak jejich uplatnění představuje zásah orgánu veřejné moci, kterým bylo porušeno některé z ústavně zaručených základních práv nebo svobod. Žádné takové pochybení však v případě napadeného rozhodnutí insolvenčního soudu shledáno nebylo. Insolvenční soud se k námitkám stěžovatelky v odůvodnění svého rozhodnutí sice

stručně, avšak jasně a srozumitelně vyjádřil, proto nelze v jeho postupu spatřovat porušení práva na spravedlivý proces.

10. Nad rámec uvedeného Ústavní soud podotýká, že pokud jde o námitky stěžovatelky proti závěru soudu vycházejícímu z příslušné právní úpravy o nemožnosti (resp. omezení) popěrného práva věřitelů v případě řešení úpadku reorganizací, vyslovil se Ústavní soud k této otázce v usnesení ze dne 19. února 2014 sp. zn. I. ÚS 2832/11. Zde v první řadě poukázal na to, že v projednávané věci se jednalo o odlišnou situaci, než která jej vedla k postoupení návrhu na zrušení § 192 odst. 1 věta první insolvenčního zákona, ve znění účinném do 30. března 2011, plénu Ústavního soudu a k věcnému posouzení tohoto ustanovení v řízení vedeném pod sp. zn. Pl. ÚS 14/10. Tehdy totiž stěžovatelé neměli žádný právní prostředek, jakým dosáhnout popření pohledávky jiného věřitele, a jedinou možností, jak se domoci ochrany práv, bylo popření této pohledávky insolvenčním správcem. Bez jeho rozhodnutí, neučinil-li by příslušný úkon dlužník, by nemohly nastat účinky popření ve vztahu k dalšímu průběhu insolvenčního řízení. Nabytím účinnosti zákona č. 69/2011 Sb., kterým došlo ke změně § 192 odst. 1 insolvenčního zákona, však toto oprávnění dostali v rámci konkursu také věřitelé. Ve věci stěžovatelky tak již nejde o samotnou možnost, resp. nemožnost, popření, nýbrž o právní účinky jejího popěrného úkonu po dobu reorganizace. Jejich absence se totiž může projevit a mít povahu aplikace napadeného ustanovení ze strany orgánu veřejné moci až v případě takového rozhodnutí insolvenčního soudu, kterým by v důsledku § 336 odst. 4 insolvenčního zákona byl stěžovatelce upřen jí tvrzený majetkový nárok nebo procesní právo. Až s ústavní stížností směřující proti tomuto rozhodnutí by tak mohla být dána její aktivní legitimace k návrhu na zrušení uvedeného ustanovení.

11. K problematice popěrného úkonu věřitele, umožněného novelizací insolvenčního zákona provedenou zákonem č. 69/2011 Sb., lze uvést dále následující. Termín „*po dobu trvání reorganizace*“ užitý v § 336 odst. 4 insolvenčního zákona je nutno vyložit jako dobu mezi okamžikem účinnosti rozhodnutí o povolení reorganizace (§ 328 insolvenčního zákona) do okamžiku jejího ukončení (§ 362 až § 364 insolvenčního zákona). Popěrný úkon věřitele učiněný v souladu s právní úpravou (§ 200 insolvenčního zákona) sice nevyvolává při řešení úpadku nebo hrozícího úpadku dlužníka potřebu podat incidenční žalobu (§ 200 odst. 5 insolvenčního zákona), resp. trvat na meritorním rozhodnutí o této žalobě, nicméně věřitel, jehož pohledávka byla řádně popřena jiným věřitelem, musí vždy počítat s tím, že proces reorganizace může být před svým ukončením rozhodnutím insolvenčního soudu přerušen a úpadek dlužníka bude nadále řešen konkursem (§ 362 a § 363 insolvenčního zákona). Okamžikem účinnosti takového rozhodnutí se stane popěrný úkon věřitele účinným. Jeho dopady pak budou stejné jako u popěrného úkonu insolvenčního správce.

12. Výše uvedené řešení spočívající v omezení popěrného práva věřitelů při reorganizaci odůvodněné zejména potřebou rychlosti insolvenčního řízení, ovšem při zachování účinků takového popěrného úkonu v případě přeměny řešení úpadku dlužníka z reorganizace na konkurs (§ 362 a § 363 insolvenčního zákona), ve spojení s úpravou zakotvenou v § 348 odst. 1 písm. d) insolvenčního zákona, podle níž každý věřitel v rámci reorganizace získá plnění, jehož celková současná hodnota je ke dni účinnosti reorganizačního plánu stejná nebo vyšší než hodnota plnění, které by zřejmě obdržel, kdyby dlužníkův úpadek byl řešen konkursem, představuje z pohledu Ústavního soudu dostatečnou záruku ochrany majetkových práv věřitelů i v rámci reorganizace.

13. K návrhu stěžovatelky na zrušení § 328 poslední věta insolvenčního zákona, podle něhož není přípustné odvolání proti rozhodnutí o povolení reorganizace, Ústavní soud připomíná, že na ústavní úrovni neexistuje záruka dvojinstančnosti řízení v civilních věcech a jistě není bezpodmínečnou podmínkou nalézání spravedlnosti vytvářet systém opravných

prostředků, nýbrž zejména vytvářet předpoklady pro co možná nejspravedlivější posouzení věci již v prvním stupni.

14. Pokud jde tedy o návrh na zrušení v záhlaví uvedených právních norem, Ústavní soud v souladu se svou judikaturou konstatuje, že je-li ústavní stížnost odmítnuta, musí se toto rozhodnutí promítnout i do akcesorického návrhu vzneseného podle § 74 zákona o Ústavním soudu. Je-li totiž samotná ústavní stížnost věcného projednání neschopná, odpadá tím současně i základní podmínka projednání návrhu na zrušení zákona nebo jeho jednotlivých ustanovení.

15. Ze shora uvedených důvodů tedy Ústavní soud neshledal porušení základních práv a svobod stěžovatelky a posoudil tak ústavní stížnost jako zjevně neopodstatněnou, a jako takovou ji usnesením mimo ústní jednání odmítl podle § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu; návrh na zrušení v záhlaví uvedených ustanovení insolvenčního zákona odmítl na základě § 43 odst. 2 písm. b) zákona o Ústavním soudu.

P o u č e n í: Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 6. května 2015

Radovan Suchánek, v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení: H. Kyprová